

DFFU: Formandens beretning 2019

Når nu vi taler strategi, så er vi ofte oppe i de rigtigt høje luftlag; abstraktionsniveauet er undertiden meget højt, metaforerne flyver, og det hele virker undertiden ret luftigt.

Jeg vil derfor gerne læse en fiktiv, men dog socialrealistisk historie for jer, en historie fra FFU-bibliotekernes verden det forgange år: Nemlig implementeringen af tidens store dyr i åbenbaringen på fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne – dvs. bibliotekernes arbejde med opgaverne relateret til den bogstavsforkortelse, der er på alles læber.

Men jeg vil gerne begynde med at rose jer... Rose for det forgangne års indsats – både ude på medlemsinstitutionerne – og i foreningen. Især vil jeg gerne rose for den store indsats, der har været mht. Implementeringen af QXZ...

Igennem flere år rumlede det som en fjern torden, men QXZ var mest en fiks idé blandt eksperter og enkelte nørder, langt fra dagligdagen for de fleste bibliotekarer, forskere og undervisere – og måske især langt fra direktionsgangen og Christiansborg. På bibliotekerne var vi dog ikke helt ubevidste om udfordringen, og både LIBER og IFLA holdt øje med udviklingen, selvom der i lang tid var stor usikkerhed om bibliotekernes rolle ift. QXZ.

Ikke destomindre repræsenterede QXZ en række problemstillinger, der var svære at overhøre – både i forsknings- og uddannelsesverdenen – og i samfundet som sådan. Tilslut lykkedes det også forskellige interesseorganisationer, eksperter, forskere og fremfor alt lobbyister, at sætte QXZ på dagsorden på det politiske niveau.

QXZ kom for alvor også på mediernes – og dermed også befolkningernes lystavle – da både FN og interstatslige organisationer som EU talte sig ind på området og formulerede sig op mod en QXZ-dagsorden ... Og da FN erklærede det forgange år som internationalt “Year of QXZ awareness” – og EU bekendtgjorde en forordning, som medlemslandene forventes at implementere i indeværende år – så kom der endelig skub i den såkaldte “politikudvikling” på området, også i Danmark.

Derfor blev der på det hjemlige offentliggjort en national QXZ-strategi – via styrelse og ministeriet, dog nok primært pga. pres fra oppositionen og de videregående uddannelsesinstitutioner – stærkt støttet af erhvervslivet.

Som den adm. direktør i en stor dansk virksomhed, sagde:

“QXZ rummer klare forretningspotentialer for de virksomheder, som formår at levere de nødvendige løsninger, som skal til for at løfte de relaterede udfordringer. Det er der mange, som gør og har gjort i lang tid. Og vi håber, at endnu flere vil støtte op om arbejdet i fremtiden.”

En anden erhvervsleder udtaler, at ”QXZ adresserer nogle af de allermest komplicerede udfordringer i verden, og det er nødvendigt med både skarpe hjerner og ud af boksen-tænkning. Jeg ser derfor frem til de helt nye ideer og løsninger, der kan komme frem, når man samler så mange og så forskellige talenter til vores netop annoncerede KuXit-forløb i Danmark”.

Danske Universiteter og professionshøjskolernes samarbejde har ligeledes – sammen med de statslige forskningsråd og en række private fonde – sat QXZ på dagsorden ved flere lejligheder, og det er ligeledes lykkedes at få tilsagn fra regneringen støttet af et mindretal i oppositionen, om at øremærke midler på næste års finanslov til forskning i QXZ.

Ligeledes har både Moderniseringsstyrelsen, Digitaliseringsstyrelsen, Økonomistyrelsen, samt Slot- og Kulturstyrelsen varslet ændringer i regler og cikulærer i opfølgning på den forventede implementering af QXZ.

På FFU-bibliotekerne er denne opmærksomhed på QXZ selvfølgelig heller ikke gået ubemærket hen over hovederne på os.

DFFU deltager sammen med Bibliotekernes Dialogforum i et hørings svar til styrelsen vedr. Regeringens forslag om ændring i bekendtgørelsen ift. implementering af EU's QXZ-forordning.

Det er ligelede både et krav OG en forventning, at vi i bibliotekerne beskæftiger os med QXZ i fremtiden, men er der særlige tiltag, nye services, nye kompetencer, som FFU-bibliotekerne kan opdyrke i den forbindelse? Er vi særligt gunstigt stillede ift. at imødekomme efterspørgsel på løsninger til QXZ-relaterede problemstillinger? Besidder bibliotekerne og medarbejdere de rette kompetencer? Har vi de rigtige relationer – er vi synlige som relevante partnere ift. ikke blot at kunne løfte QXZ-opgaven, men at FÅ LOV til at løfte den?

Hidtil har de enkelte biblioteker forholdt sig meget forskelligt til QXZ: Nogle mærker blot QXZ som et eksternt rammevilkår, via sin moderinstitution og lovgivningen – andre har været dybt involverede i implementeringen af QXZ – enten pga. et formelt ophæng ift. dele af QXZ-området, eller pga. tilfældigheder. Det er dog fælles for FFU-bibliotekerne, at vi ikke som sektor har kunne svare på, hvad vores rolle er ift. QXZ, eller om vi har de rette kompetencer. Er QXZ virkelig en del af bibliotekernes kerneopgave? Den manglende fælles afklaring af rolle, kompetencer og bibliotekernes relation til andre partnere ift. QXZ er en hæmsko ift. FFU-bibliotekerne som faglige institutioner, der afspejler sektorens svagheder ift. at imødegå fremtidige udviklingsmuligheder og virkeområder.

Derfor er det positivt, at den strategi for Danske Fag-, Forsknings- og Uddannelsesbiblioteker, der i dag fremlægges til afstemning på Generalforsamlingen, netop kan være med til at sikre, at bibliotekerne i fremtiden er bedre rustet, til i fællesskab at skabe synlighed om FFU-bibliotekernes faglighed og potentialer, at opdyrke og skabe relationer, samt at beskrive og sikre udvikling af kompetencer blandt sin medlemmer.

DFFU har aldrig før haft en strategi – i hvertfald ikke en strategi, der havde denne skrevne form. Forslaget til strategi for DFFU har ingen KPI'er, den er ingen spændetrøje; den er en bred vej, som vi sammen kan gå ned ad. En vej, hvor vi kan se grøftekanter, gruset foran os, mærke småstenen under fødderne, der hvor vi står. Strategien sætter rammen omkring vores færd fremad, med udgangspunkt i vores eksistensberettigelse – vores vedtægtsbaserede mission, om man vil.

Strategien siger ikke, at DFFU skal fokusere på QXZ – eller på GDPR, OS, CS, RSM eller SDG – men den siger, at hvis FFU-bibliotekerne, foreningens medlemmer, ønsker at arbejde med de QXZ, så skal foreningen arbejde for at skabe de relationer, kompetencer og den synlighed der skal til, for at muliggøre det arbejde.

Jeg vil slutte min beretning, som den begyndte, med at takke jer, medlemmerne – såvel menige som jer med tillidsposter – for den store indsats, som I har lagt i foreningen i det forgange år. I fora-arbejdet, foreningens livs-nerve-netværk – foreningens drift om man vil – og for de mange timer I samlet set har lagt i strategiarbejdet indtil videre: Der bliver god brug for jeres kræfter også i de kommende år, hvor vi forhåbentlig skal arbejde med synlighed, relationer og kompetencer – og med QXZ!

Fortsat godt Årsmøde 2019!